

24 Μαΐου 2021

Μέγας Βασίλειος: Γιατί όμως ο Μονογενής λέγεται Λόγος;

/ [Σοφίας Πατερικής Απαύγασμα](#)

Μέγας Βασίλειος.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Ομιλία εις το, «Εν αρχή ην ο Λόγος» (Ιωάν. 1, 1)

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=310983>

3. Επιζητεί η διάνοιά μας, ποίος «ην εν αρχή»;

Ο «Λόγος», λέγει: Ποίος λόγος; Ο ανθρώπινος λόγος ή ο λόγος των αγγέλων;

Διότι ο απόστολος μας υπαινίχθη ότι και οι άγγελοι έχουν ιδίαν γλώσσαν, με το να ειπή· «εάν ομιλώ τας γλώσσας των ανθρώπων και των αγγέλων».

Αλλά και η έννοια του λόγου είναι διπλή. Διότι ο ένας λόγος είναι αυτός που προφέρεται με την φωνήν και που χάνεται εις τον αέρα αμέσως μετά την

προφοράν του.

Ο άλλος δε είναι «ενδιάθετος», διότι υπάρχει μέσα εις τας καρδίας. Αυτός είναι διανόημα.

Και διάφορος είναι ο τεχνικός λόγος.

Να προσέχης να μη σε ξεγελάση ποτέ η συνωνυμία της λέξεως.

Διότι πώς θα υπήρχεν ανέκαθεν ο ανθρώπινος λόγος, εφ' όσον ο άνθρωπος έλαβε την αρχήν της δημιουργίας του κάπου εδώ κάτω;

Πριν από τον άνθρωπον υπήρχαν θηρία. Πριν από τον άνθρωπον υπήρχαν κτήνη. Δηλαδή όλα τα ερπετά, όλα τα χερσαία ζώα και όλα τα ζώα που ζουν εις το νερόν, τα πετεινά του ουρανού, τα άστρα, ο ήλιος, η σελήνη, τα βότανα, τα σπέρματα, η γη, η θάλασσα, ο ουρανός.

Δεν υπήρχε λοιπόν ανέκαθεν ο ανθρώπινος λόγος, αλλ' ούτε ο λόγος των αγγέλων. Ολόκληρος η κτίσις είναι κατωτέρα από τους αιώνας, διότι έλαβε την αρχήν της από τον κτίστην.

Και ο λόγος που υπάρχει εις την καρδίαν και αυτός είναι νεώτερος από το καθένα από τα νοητά.

Ομιλών προς χάριν σου διά τον Μονογενή, τον ωνόμασε Λόγον.

Όπως λοιπόν και φως θα τον ειπή ολίγον παρακάτω και ζωήν και ανάστασιν.

Και όπως όταν ακούσης φως δεν κατεβαίνεις εις το φως τούτο που γίνεται αισθητόν εις τα μάτια, ούτε όταν ακούσης ζωήν δεν εννοείς την κοινήν αυτήν ζωήν, την οποίαν ζουν και τα άλογα ζώα, έτσι και όταν ακούης Λόγον, να προσέξης μήπως εξ αιτίας της αδυναμίας της διανοίας κατέλθης εις χαμερπή και ταπεινά νοήματα.

Αλλά να εξετάσης το νόημα της λέξεως.

Διατί όμως λέγεται Λόγος; Διά να δειχθή ότι έχει προέλθει από τον νουν.

Διατί Λόγος; Διότι εγεννήθη χωρίς πάθος.

Διατί Λόγος; Διότι είναι εικών αυτού που τον εγέννησε και τον φέρει εις τον εαυτόν του ολόκληρον.

Δεν απέσπασε κομμάτι απ' εκείνον, αλλ' υπάρχει από μόνος του τέλειος, όπως και

ο ιδικός μας λόγος απεικονίζει ολόκληρον την έννοιάν μας.

Αυτά δηλαδή που εσκέφθημεν εις την καρδίαν μας αυτά επροφέραμεν διά του λόγου μας και αυτό το όποιον προφέρεται είναι απεικόνισμα του νοήματος, που υπάρχει εις την καρδίαν.

Διότι ο λόγος προφέρεται από το περίσσευμα της καρδίας.

Και είναι η καρδιά μας ωσάν κάποια πηγή, ο δε λόγος που προφέρεται ωσάν κάποιο ρυάκι που ρέει από την πηγήν αυτήν.

Τόσον λοιπόν είναι αυτό το οποίον απορρέει, όσον είναι αυτό το οποίον πρώτα αναδύεται από μέσα.

Και ό,τι λογής είναι αυτό το οποίον είναι κρυμμένον, τέτοιο είναι και αυτό το οποίον φαίνεται.

Είπε λοιπόν Λόγον, διά να παραστήση την απαθή γέννησιν από τον Πατέρα και διά να θεολογήση προς χάριν σου την τελείαν ύπαρξιν του Υιού και διά να υποδηλώση μ' αυτά την άχρονον συνάφειαν του Υιού προς τον Πατέρα.

Άλλωστε και ο ιδικός μας λόγος, που είναι γέννημα του νου, γεννάται απαθώς, δηλαδή δεν τέμνεται, ούτε μερίζεται, ούτε ρέει, αλλά παραμένων ολόκληρος ο νους εις την σύστασίν του, παράγει ολόκληρον και τέλειον τον λόγον.

Και ο λόγος ο οποίος εξεπορεύθη περιέχει εντός του ολόκληρον την δύναμιν του νου που τον εγέννησεν.

Όσον λοιπόν είναι ευσεβές, αυτό να λάβωμεν από την λέξιν λόγος διά την θεολογίαν του Μονογενοús.

Αυτό που τυχόν εύρης να είναι σφαλερόν και φαίνεται ανάρμοστον, να το αφήνης και με κάθε τρόπον να το υπερπηδάς.

«Εν αρχή ην ο Λόγος». Εάν δε «έλεγεν εν αρχή ην ο Υιός», με την ονομασίαν του Υιού θα υπεισήρχετο μαζί και η έννοια του πάθους.

Επειδή λοιπόν εις ημάς αυτά τα οποία γεννούν, γεννούν μέσα εις τον χρόνον και με πάθος, διά τούτο επρόλαβε και είπε «Λόγον» διά να διορθώση εκ των προτέρων τας αναρμόστους αντιλήψεις και διά να σου διαφυλάξη άτρωτον την ψυχήν.

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=312660>

Απόσπασμα από την Ομιλία του Μεγάλου Βασιλείου “Εἰς τὸ Ἐν ἀρχῇ ἦν Λόγος”, ὅπως περιέχεται σε μετάφραση στο τόμο “Μ. Βασιλείου, Ἔργα, 7”, τῆς σειρᾶς Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Πατερικῶν Ἐκδόσεων “Γρηγόριος ὁ Παλαμάς”. Εἰσαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια, Βασίλειος Ψευτογκάς.

<https://bit.ly/3hNFLVO>